

MEMORIU ŞTIINŢIFIC

Subsemnata Prof. Dr. Stela Drăgulin, în calitate de conducător ştiinţific al tezei de doctorat intitulată **“Elemente de dans în creaţia lui J. S. Bach”**, elaborată de drd. **Alina-Elena Bercu**, prezintă următoarele aprecieri şi concluzii cu privire la conţinutul, originalitatea şi importanţa contribuţiilor ştiinţifice consemnate în teza analizată:

1. Tematica:

Alegerea temei şi al domeniului de cercetare se bazează atât pe interesul cât şi experienţele profesionale ale autoarei. La baza demersului de cercetare stau informaţiile regăsite în manuscrisele lui J. S. Bach cu privire la elementele interpretative standard, respectiv tempo, articulaţie şi dinamică. În ceea ce priveşte elementul de dans din repertoriul bachian, acesta porneşte de asemenea de la aceleaşi premise analitice şi interpretative caracteristice creaţiei bachiene, fiind susţinut de o analiză minuţioasă a tuturor dansurilor baroc din perspectivă coregrafică. Scopul acestui demers de cercetare este acela al unei extinderi ale perspectivei interpretative bachiene, în cadrul acestei teze fiind formulate principii logice interpretative bazate pe principiile regăsite în manuscrisele bachiene, care susţin procesul de stabilire al planului interpretativ.

2. Structura tezei:

Teza este structurată în cinci capitole, precedate de introducere şi finalizate cu secţiunea de concluzii finale, contribuţii personale şi elemente de originalitate. De asemenea la finalul lucrării se regăseşte lista bibliografiei consultate, o selecţie a dansurilor baroc din repertoriul bachian organizat în categorii separate, cât şi anexele care cuprind: recitalurile şi articolul ştiinţific ale autoarei, lista exemplurilor şi a tabelelor, rezumatul şi CV-ul autoarei.

3. Observaţii asupra conţinutului:

Capitolul 1 stabileşte contextul istoric care stă la baza cercetării academice. Aşadar este prezentat climatul cultural al sec. al XVII-lea în Germania din urma Războiului de 30 de ani. Această conflagraţie a trasat o nouă direcţie de expresie muzicală şi artistică, din cauza faptului că societatea germană a

avut de suferit pagube enorme. În acest context, sectorul artistic german, fiind atât de vulnerabil şi fără un fundament propriu, a fost nevoit să fie receptiv în faţa altor curente muzicale europene, pentru a se putea reface şi reinventa. Astfel, în partea centrală şi nordică a ţării se face resimţită influenţa franceză, iar în partea sudică cea italiană. J. S. Bach, fiind elev al instituţiei Michaelisschule din Lüneburg între anii 1700-1702, are astfel primul contact cu muzica, arta şi tradiţia interpretativă franceze, care stau la baza lucrărilor sale ce cuprind dansuri baroce, respectiv Suitele Franceze, Engleze şi Partitele pentru pian.

Capitolul 2 porneşte de la informaţiile şi principiile interpretative regăsite în manuscrisele bachiene. Urmând convenţiile sec. al XVII-lea, J. S. Bach nu a oferit decât foarte puţine indicaţii interpretative în partiturile sale. Aceste situaţii sunt analizate în acest capitol, fiind formulate astfel principii clare interpretative cu privire la instrumentariumul caracteristic repertoriului bachian, la aspectul tempoului, al articulaţiei şi al dinamicii. Toate aceste principii analizate şi teoretizate în capitolul 2 stau la baza cercetării dansurilor caracteristice baroc, analizate în următorul capitol.

Capitolul 3 combină aspecte atât muzicale, cât şi coregrafice. Aici sunt analizate, pe rând, fiecare dans din repertoriul bachian, pornind de la elementele istorice elocvente ce au modelat caracterul dansului, cât şi elemente tehnice ale dansului baroc. În urma acestei analize interpretul poate decide asupra aspectelor de tempo, articulaţie şi dinamică dintr-o altă perspectivă, mult mai globală. Aşadar ambele elemente, atât cel muzical, cât şi cel coregrafic, sunt tratate cu aceeaşi importanţă.

Capitolul 4 prezintă îşi propune abordarea diverselor aspecte istorice care influenţează filosofia interpretativă a repertoriului bachian. Aşadar, aici sunt menţionate şi analizate perioadele de dezvoltare ai parametrilor interpretativi, cum ar fi: dinamica, articulaţia, inflexiunea melodică, tempoul sau ornamentaţia. Astfel sunt argumentate şi justificate diferitele trenduri interpretative de-a lungul sec. al XX-lea, fiind subliniată diferenţa dintre stilul interpretativ istoric informat şi cel mainstream.

Capitolul 5 evidenţiază stiluri interpretative diferite, pornind de la analiza interpretativă comparativă a uneia dintre lucrările analizate în această teză, respectiv Uvertura franceză în si minor BWV 831. Sunt aşadar evidenţiate maniere diferite de interpretare, în funcţie şi de instrumentul la care este interpretată lucrarea – la pian sau la clavecin.

4. Documentarea ştiinţifică:

Se poate observa o selecţie atentă şi complexă a bibliografiei în raport cu tema acestei teze. Informaţiile şi conţinutul regăsite în această lucrare se bazează pe surse autentice ale sec. XVII-lea, cât şi pe noi cercetări muzicologice din ultimile decenii. Toate aceste informaţii au fost corect asimilate şi consemnate conform normelor metodologice în vigoare.

5. Stilul lucrării:

Se evidențiază o raportare elocventă și argumentată ale aspectelor cheie din repertoriul bachian. Autoarea argumentează și justifică toate elementele interpretative propuse în această teză, pornind de la informațiile clare regăsite în manuscrise. De asemenea, aceasta formulează și demonstrează în mod clar și logic diverse noi idei interpretative, fiind în perfectă concordanță cu aspectele muzicale caracteristice sec. al XVII-lea.

6. Etica redactării:

Privind din perspectiva competenței care justifică demersurile de cercetare, se poate afirma faptul că pregătirea și activitatea autoarei sunt bine cunoscute în mediul muzical internațional și apreciate atât din punct de vedere artistic sau interpretativ, cât și din punct de vedere științific. De asemenea, valoarea acestei teze este cu atât mai ridicată, cu cât conținutul regăsit aici se bazează atât pe analize academice, științifice, cât și pe experiența artistică îndelungată ale autoarei. Ideile originale prezentate în această teză sunt de asemenea susținute prin înregistrările video realizate în scopul acestui demers academic.

7. Concluzii finale:

Această teză este un demers academic extrem de complex. Autoarea apropie două domenii artistice prezente zilnic pe marile scene ale lumii, însă rareori prezente din punct de vedere academic și științific. Elementul de originalitate constă tocmai în analiza acestor două mari tematici, din care rezultă noi drumuri interpretative în pianistica actuală. Elementul interpretativ este tratat în această lucrare atât din perspectiva practică – prin nenumăratele exemple și propuneri oferite – cât și justificat din punct de vedere istoric, fiind menționate și conștientizate diferitele momente cheie din sec. al XX-lea care au modelat trendurile interpretative din ultimul secol.

Având în vedere toate aspectele expuse anterior, consider că teza analizată posedă nivelul științific adecvat. Ca atare, recomand să i se confere titlul de doctor în muzică doamnei Alina-Elena Bercu pentru teza „Elemente de dans în creația lui J. S. Bach”.

Prof. Dr. Stela DRĂGULIN, Universitatea Transilvania din Brașov